

Hen Gwestiynau Arholiad
Mudiant Harmonig Syml

(Haf 2006)

4. Mae gronyn P yn symud mewn llinell syth â Mudiant Harmonig Syml, cyfnod 4 s, o amgylch canol O . Buanedd macsimwm P yw $3\pi \text{ ms}^{-1}$. Mae'r pwynt A 4.8 m o O .
- (a) Darganfyddwch osgled y mudiant. [4]
- (b) Darganfyddwch fuanedd P pan fydd yn A . [3]
- (c) Cyfrifwch yr amser y mae'n cymryd i P symud yn uniongyrchol o O i A . [3]
- (ch) Darganfyddwch faint cyflymiad macsimwm P . [2]
- (d) Darganfyddwch y pellter a deithir gan y gronyn P mewn 12 s. [2]

(Haf 2007)

2. Mae gronyn P yn symud mewn llinell syth â Mudiant Harmonig Syml. Mae'n dechrau o ddisymudedd o bwynt A , a 2 eiliad yn ddiweddarach, mae'n cyrraedd ei fuanedd macsimwm $3\pi \text{ ms}^{-1}$.
- (a) Dangoswch mai 12 m yw osgled y mudiant. [4]
- (b) Cyfrifwch bellter y gronyn o A $\frac{2}{3}$ s ar ôl cychwyn y mudiant. [4]
- (c) Cyfrifwch fuanedd y gronyn $\frac{2}{3}$ s ar ôl cychwyn y mudiant. [3]
- (ch) Mae'r pwyntiau X ac Y gytebell (*equidistant*) o O , sef canol y mudiant, ac maent bellter 10 m oddi wrth ei gilydd. Cyfrifwch yr amser y mae'n cymryd i P deithio'n uniongyrchol o X i Y . [4]

(Haf 2008)

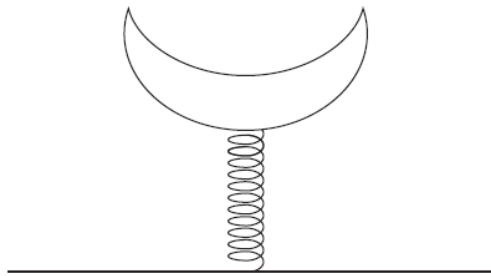
3. Mae gronyn yn symud mewn llinell syth â Mudiant Harmonig Syml, canol O . Buanedd y gronyn pan fydd 3 m o O yw 5 ms^{-1} a'i fuanedd pan fydd 4 m o O yw 3.75 ms^{-1} .
- (a) Dangoswch mai 5 m yw osgled y mudiant a darganfyddwch gyfnod y mudiant. [8]
- (b) Darganfyddwch, yn gywir i ddau le degol, bellter y gronyn o O 2 s ar ôl i'r gronyn fynd trwy O . [3]
- (c) Faint o amser ar ôl iddo fynd trwy O mae buanedd y gronyn dwy ran o bump o'i fuanedd macsimwm? Rhowch eich ateb yn gywir i ddau le degol. [5]

(Haf 2009)

2. Ar amser $t = 0$, mae gronyn P yn cael ei daflu o bwynt O fel ei fod yn symud mewn llinell syth â Mudiant Harmonig Syml, canol O . Dwy eiliad yn ddiweddarach, mae P yn dod i ddisymudedd am y tro cyntaf yn y pwynt A , lle mae $OA = 24$ cm.
- (a) Darganfyddwch y buanedd taflu. [6]
- (b) Mae'r pwynt B rhwng O ac A , ac mae $OB = 15$ cm. Darganfyddwch werth t pan fydd P yn B am y **trydydd** tro. [4]
- (c) Cyfrifwch fuanedd P pan fydd $t = 1.5$ s. [4]
- (ch) Darganfyddwch fuanedd P pan fydd bellter 20 cm o O . [3]

(Haf 2010)

2. Mae'r diagram yn dangos reid mewn lle chwarae. Mae'n cynnwys sedd, màs 12 kg, wedi'i chysylltu â sbring fertigol sy'n sefydlog ar fwrdd llorweddol. Cywasgiad y sbring pan fydd y reid yn ddisymud â neb yn eistedd ynddi yw 0.05 m.

Mae'r sedd i'w modelu fel gronyn P ac mae'r sbring i'w fodelu fel sbring ysgafn, hyd naturiol 0.75 m a modwlws elastigedd λ .

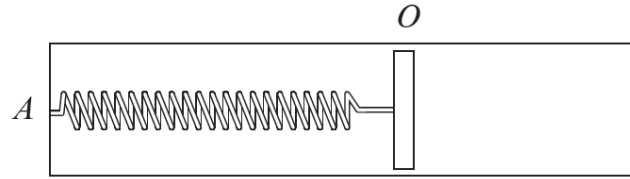
- (a) Darganfyddwch werth λ . [2]

Caiff y sedd nawr ei gwthio'n fertigol i lawr bellter ychwanegol 0.05 m ac yna caiff ei rhyddhau o ddisymudedd.

- (b) Dangoswch fod P yn gwneud osgiliadau Harmonig Syml â chyfnod $\frac{\pi}{7}$ ac ysgrifennwch osgled y mudiant. [5]
- (c) Darganfyddwch fuanedd macsimwm P . [2]
- (ch) Cyfrifwch fuanedd P pan fydd bellter 0.03 m o'r safle cydbwysedd. [3]
- (d) Darganfyddwch bellter P o'r safle cydbwysedd 1.6 s ar ôl ei ryddhau. [3]

(Haf 2011)

3. Mae piston, mäs 0.1 kg, yn rhydd i lithro y tu mewn i silindr llyfn sydd â'i echelin yn llorweddol. Mae un pen sbring ysgafn, modwlws elastigedd 3.2 N a hyd naturiol 0.5 m, ynghlwm wrth y piston ac mae'r pen arall ynghlwm wrth bwynt sefydlog A ar echelin y silindr. I ddechrau, mae'r piston yn ddisymud yn y pwynt O , lle mae $OA = 0.5$ m.

Mae'r piston yn derbyn cyflymder 0.8 ms^{-1} ar hyd echelin y silindr i ffwrdd o'r pwynt A .

- (a) Dangoswch fod mudiant dilynol y piston yn Harmonig Syml.

Nodwch ei ganol a dangoswch mai $\frac{\pi}{4}$ s yw'r cyfnod. [6]

- (b) Dangoswch mai 0.1 m yw osgled y mudiant. [2]

- (c) Cyfrifwch fuanedd y piston pan fydd 0.08 m o O . [3]

- (ch) Darganfyddwch faint macsimwm cyflymiad y piston. [2]

- (d) Cyfrifwch yr amser y mae'n cymryd i'r piston gyrraedd pwynt sydd 0.05 m o O y tro cyntaf. [3]

(Haf 2012)

2. Mae'r pwyntiau O , A a B , yn y drefn honno, ar linell syth ac mae $OA = 0.6$ m ac $OB = 0.8$ m. Mae gronyn P yn symud â Mudiant Harmonig Syml, canol O , ar hyd y llinell. Buanedd P yn A yw $0.3\sqrt{3} \text{ ms}^{-1}$ a'i fuanedd yn B yw $0.2\sqrt{5} \text{ ms}^{-1}$.

- (a) Dangoswch mai osgled y mudiant yw 1.2 m ac mai'r cyfnod yw 4π s. [7]

- (b) Darganfyddwch faint cyflymiad P yn A . [2]

- (c) Cyfrifwch yr amser y mae'n cymryd i P symud yn uniongyrchol o A i B . Rhwng eich ateb yn gywir i 3 ffigur ystyrlon. [4]

- (ch) O wybod bod P yn O ar amser $t = 0$, darganfyddwch bellter P o O pan fydd $t = \frac{2\pi}{3}$. [2]

- (d) O wybod bod P yn O pan fydd $t = 0$, darganfyddwch fuanedd P pan fydd $t = \frac{2\pi}{3}$. [3]

(Haf 2013)

2. Mae gronyn P yn symud mewn llinell syth â Mudiant Harmonig Syml, cyfnod 2 s , o amgylch canol sefydlog O . Ar amser $t = 0\text{ s}$, mae P yn y pwynt A , lle mae $OA = 0.5\text{ m}$, a'i gyflymder yw sero.
- (a) Ysgrifennwch osgled y mudiant. [1]
- (b) Darganfyddwch faint macsimwm cyflymiad P a nodwch safleoedd P pan fydd hyn yn digwydd. [4]
- (c) Darganfyddwch y gwerth positif lleiaf ar gyfer yr amser t fel bod AP yn 0.75 m . [3]
- (ch) Darganfyddwch fuanedd P pan fydd 0.3 m o O . [3]

(Haf 2014)

2. Mae sbring ysgafn, sydd ag un pen ynghlwm wrth bwynt sefydlog, yn hongian yn fertigol â gronyn ynghlwm wrth y pen arall. Mae'r gronyn yn symud â mudiant sy'n bodloni'r hafaliad differol

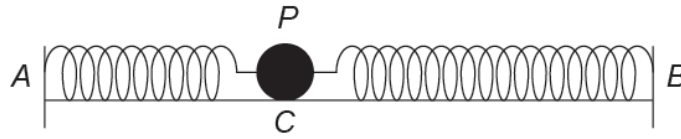
$$\frac{d^2x}{dt^2} = -k^2x,$$

lle mae $x\text{ m}$ yn dynodi estyniad ychwanegol y sbring o'r safle cydbwysedd ar amser $t\text{ s}$, a chysonyn yw k .

- (a) Darganfyddwch werth k fel bod cyfnod y mudiant yn 2 s . [2]
- (b) I ddechrau, mae'r gronyn yn ddisymud yn y safle cydbwysedd. Yna, mae'r gronyn yn cael ei dynnu i'r safle lle mae $x = 0.52$ ac yna'n cael ei ryddhau.
Cyfrifwch werth x pan fydd $t = \frac{1}{3}$. [3]
- (c) Darganfyddwch y ddau werth cyntaf ar gyfer t fel bod $x = 0.4$. [3]
- (ch) Cyfrifwch fuanedd y gronyn pan fydd $x = 0.2$. [3]
- (d) Cyfrifwch fuanedd macsimwm y gronyn. [2]

(Haf 2015)

4. Mae'r diagram yn dangos gronyn P , mäs 7.5 kg , ar arwyneb llorweddol llyfn. Mae wedi'i gysylltu â'r pwyntiau A a B gan ddau sbring ysgafn ac mae $AB = 1.4 \text{ m}$. Hyd naturiol y sbring AP yw 0.3 m a'i fodwlws elastigedd yw 15 N . Hyd naturiol y sbring BP yw 0.6 m a'i fodwlws elastigedd yw 20 N .

Pan fydd P mewn cydbwysedd, mae yn y pwynt C .

- (a) Dangoswch fod $AC = 0.5 \text{ m}$. [5]
- (b) Mae'r gronyn P yn cael ei dynnu'n llorweddol bellter 0.25 m o C tuag at B ac yna mae'n cael ei ryddhau.
- (i) Dangoswch fod mudiant dilynol y gronyn yn Harmonig Syml â chyfnod $\frac{3\pi}{5}$ eiliad.
- (ii) Ysgrifennwch osgled y mudiant.
- (iii) Darganfyddwch fuanedd P pan fydd 0.2 m o C .
- (iv) Cyfrifwch yr amser lleiaf mae'n ei gymryd i P gyrraedd safle sydd 0.2 m o C . [12]

(Haf 2016)

2. (a) Mae gronyn yn symud ar hyd yr echelin- x fel bod ei safle $x \text{ m}$ ar ôl amser t eiliad yn cael ei roi gan

$$x = A \sin \omega t + B \cos \omega t.$$

Dangoswch fod y gronyn yn symud â Mudiant Harmonig Syml. Nodwch werth x ar ganol y mudiant a darganfyddwch osgled y mudiant. [7]

- (b) Mae gronyn arall yn symud â Mudiant Harmonig Syml gyda chanol O . Mae gan y gronyn gyflymder 13 ms^{-1} pan mae 3 m o O a 5 ms^{-1} pan mae 5 m o O .
- (i) Darganfyddwch gyfnod ac osgled y mudiant.
- (ii) O wybod bod y gronyn yn O ar amser $t = 0$, darganfyddwch bellter y gronyn oddi wrth O pan mae $t = 0.3$. [9]

(Haf 2017)

5. Mae buanedd $v \text{ ms}^{-1}$ gronyn sy'n symud ar hyd yr echelin- x wedi'i roi gan

$$v^2 = -4x^2 + 8x + 21.$$

- (a) Dangoswch fod y mudiant yn harmonig syml ac ysgrifennwch beth yw canol y mudiant. [5]
- (b) Dangoswch mai π eiliad yw cyfnod y mudiant a darganfyddwch yr osgled. [4]
- (c) O wybod pan mae $t = 0$, bod y gronyn yng nghanol y mudiant ac yn symud â chyflymder positif, ysgrifennwch fynegiad ar gyfer x yn nhermau t a chyfrifwch yr amser mae'n ei gymryd i'r gronyn gyrraedd $x = 3$ am y tro cyntaf. [4]

(Haf 2018)

2. Mae gronyn P yn symud mewn llinell syth â Mudiant Harmonig Syml. Mae'n dechrau o ddisymudedd o bwynt A , a 5 eiliad yn ddiweddarach, mae'n cyrraedd ei fuanedd mocsimwm (mwyaf) o $\pi \text{ ms}^{-1}$.

- (a) Dangoswch mai osgled y mudiant yw 10m. [4]
- (b) Nodwch faint mocsimwm (mwyaf) cyflymiad P . [1]
- (c) Cyfrifwch fuanedd y gronyn pan mae 6 m oddi wrth O , canol y mudiant. [3]
- (ch) Darganfyddwch bellter y gronyn o A , 4 eiliad ar ôl i'r mudiant gychwyn. [4]
- (d) Mae pwyntiau X ac Y yn gytebell (*equidistant*) o O ac maen nhw 8 m ar wahân. Cyfrifwch yr amser mae'n ei gymryd i P deithio'n uniongyrchol o X i Y . [4]